

The book cover features a background of a bright blue sky with white clouds and a lush green field with a line of trees in the distance. Overlaid on this are several large, semi-transparent geometric shapes: a large downward-pointing triangle in shades of blue and cyan, and a large upward-pointing triangle in shades of green. The text is positioned on the left side of the cover.

Т.М. Завора

**СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНА
БЕЗПЕКА**

Т.М.Завора

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Полтава 2019

УДК 332.145:005.332.5(075.8)

З-13

Рецензенти:

Заяць Т.А., доктор економічних наук, професор, завідувач відділу проблем формування соціального капіталу Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України;

Козаченко Г.В., доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри фінансів і банківської справи Полтавського національного технічного університету імені Ю. Кондратюка;

Дубіщев В.П., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економічної теорії та економічної кібернетики Полтавського національного технічного університету імені Ю. Кондратюка.

Затверджено науково-методичною радою університету
Протокол № 4 від 28.03.2019 р.

Завора Т. М.

З-13 Соціально-економічна безпека: навчальний посібник. – Полтава: ПолтНТУ, 2019. – 237 с.

ISBN 978-966-616-179-9

Висвітлено концептуальні основи національної безпеки держави та виокремлено роль соціальної складової у її забезпеченні. Розкрито теоретичні підходи, методичний інструментарій, прикладні системи та аналітичні технології обґрунтування управлінських рішень щодо забезпечення соціально-економічної безпеки.

УДК 332.145:005.332.5(075.8)

ISBN 978-966-616-179-9

© Завора Т.М., 2019

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.....	7
Тема 1. Основи національної безпеки України	7
1.1. Національна безпека держави: сутність, цілі та напрями забезпечення	7
1.2. Основні поняття і принципи економічної безпеки держави	12
1.3. Питання для самоконтролю	20
1.4. Тестові завдання	20
1.5. Використана література	28
Тема 2. Соціальна складова у системі національної безпеки України	30
2.1. Сутність та місце соціальної безпеки в суспільному становищі країни	30
2.2. Основи оцінювання соціальної безпеки	34
2.3. Основи оцінювання соціальної безпеки регіону	42
2.4. Питання для самоконтролю	47
2.5. Тестові завдання	47
2.6. Використана література	52
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА.....	54
Тема 3. Сутність та передумови формування соціально-економічної безпеки	54
3.1. Теоретичні основи соціально-економічної безпеки: поняття, зміст, суб'єкти	54
3.2. Методичні засади оцінювання соціально-економічної безпеки регіону	59
3.3. Система економічної безпеки: завдання, принципи, функції ...	65
3.4. Елементи системи економічної безпеки підприємства	69
3.5. Питання для самоконтролю	71
3.6. Тестові завдання	72
3.7. Використана література	76

Тема 4. Фінансова складова економічної безпеки суб'єктів господарювання.....	78
4.1. Сутність, основні поняття та категорії фінансової складової економічної безпеки підприємства.....	78
4.2. Оцінювання фінансової складової економічної безпеки підприємства.....	81
4.3. Питання для самоконтролю	89
4.4. Тестові завдання	90
4.5. Використана література	94
Тема 5. Інформаційна безпека як складова економічної безпеки підприємства.....	96
5.1. Суть і поняття інформації, її класифікація й основні види ...	96
5.2. Цілі та завдання інформаційно-аналітичного забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства	103
5.3. Інформаційне забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства: склад, види, класифікація	106
5.4. Показники інформаційної складової безпеки підприємства	110
5.5. Питання для самоконтролю.	112
5.6. Тестові завдання	113
5.7. Використана література	119
Тема 6. Правовий захист комерційної таємниці.....	123
6.1. Поняття та ознаки комерційної таємниці. Об'єкти й суб'єкти права власності на комерційну таємницю	123
6.2. Система правового захисту комерційної таємниці підприємства, її елементи та складові.....	127
6.3. Юридичне закріплення права підприємства на комерційну таємницю	130
6.4. Визначення відомостей, що складають комерційну таємницю підприємства.....	133
6.5. Допуск і доступ до комерційної таємниці.....	137
6.6. Питання для самоконтролю	143
6.7. Тестові завдання	144
6.8. Використана література.....	149

Соціально-економічна безпека

Тема 7. Кадрова складова соціально-економічної безпеки підприємства.....	151
7.1. Кадрова політика в системі соціально-економічної безпеки	151
7.2. Кадрова безпека підприємства: сутність, загрози, оцінювання.....	154
7.3. Етапи і процедури відбору персоналу підприємства.....	159
7.4. Питання для самоконтролю	164
7.5. Тестові завдання	164
7.6. Використана література.....	169
Тема 8. Система забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання.....	171
8.1. Загальні положення і класифікація заходів забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства	171
8.2. Завдання щодо забезпечення захисту підприємництва в Україні.....	173
8.3. Служба економічної безпеки підприємства.....	175
8.4. Способи захисту від економічного шпигунства	177
8.5. Питання для самоконтролю	180
8.6. Тестові завдання	181
8.7. Використана література	186
ДОДАТКИ	187

ЗАВОРА ТАІНА МИКОЛАЇВНА - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів і банківської справи Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кошаратюка. Автор понад 190 наукових та навчально-методичних робіт, загальним обсягом понад 130 д.а., у тому числі співавтор дев'яти монографій, підручника, п'яти навчальних посібників. До сфери наукових інтересів входить дослідження з питань формування й реалізації соціальної та життєвої політики, забезпечення соціального захисту й соціальної безпеки.